

Vi er sluppet af med ørkenbregnerne. I stedet er der kommet lyng og urter. Det har vi klaret ved at brænde og hugge, kreaturerne tramper og æder, og fjorden salter dem. Det hjælper det hele.

Klaus Østergaard, forvalter, Kaas Hovedgård

Kreaturerne kan ikke klare alt, fortæller forvalter Klaus Østergaard. Denne lille sø bliver kaldt »Det Sorte Hul«, og indtil for nogle år siden var sugede birketræerne op. Men over tre år blev birketræerne trukket op, nu er vandet tilbage, og ænderne regner Klaus Østergaard også med kommer. Foto: Lindy Jørgensen

Anne Eshildsen er naturkonsulent ved rådgivningscentret Seges, men hun har en særlig passion for sommerfugle.

De er naturens termometer. Foto: Lindy Jørgensen

Man kan se spor efter tre istider og en mellemistid ved Kås, og så kan man se resultatet af naturpleje med kreaturer, får og hedeafbrænding. Foto: Lindy Jørgensen

Behov for endnu mere naturpleje:

Kreaturer får naturen til at blomstre

- Se, der er en skestork.

Naturkonsulent Anne Eshildsen undskylder, at hun afbryder bestyreren af Kaas Hovedgård, Klaus Østergaard, som med udsigt over søen og med Limfjorden i det fjerne er ved at fortælle om fordelene ved at pleje naturen med græssende kreaturer og får. Men netop skestorken, der flyver højt over søen, er et af de udbytter, der ikke kan måles i tønder eller protein-indhold, når det kommer til naturpleje.

- Vi har 13 skestørke, vi har 25 vibepar med rede, vi

har duehøg, rødben, klyder og et mosehornuglepar, fortæller Klaus Østergaard.

VARIATION

Naturerhvervstyrelsen og landbrugets rådgivningssekskab Seges har inviteret til temadag om naturpleje, og dagen omfatter blandt andet en længere gåtur ud på det 228 hektar store areal, som bliver afgræsset på hovedgårdens arealer.

- Vi forsøger at skabe en mosaik af lyng, græs og blomster, som skaber en varieret natur. Det ville være

Det naturlige landbrug

Naturerhvervstyrelsen holder sammen med landbrugets rådgivningssekskab Seges en række arrangementer spredt ud over Danmark. Her kan landmænd og andre naturforvaltere blive klogere på, hvordan man kan udføre naturpleje ved hjælp af husdyr.

Et af de syv arrangementer er holdt i Skive med efterfølgende besøg hos landbruget ved Kaas Hovedgård, der ejer hele Kaas Hoved med hede, gammel skov, strand og sø, samt Nils Throksø, der har arealer ned til den inddæmmede fjordtarm Sdr. Lem Vig.

På mødet i Skive fik de knap 40 deltagere information om tilskudsordninger, regler, dispensationsmuligheder og de forskellige kontrolformer, og de fik at vide, hvilken gavnlig effekt naturen har af afgræsning af arealer.

Det er lidt lige som med klimaforandringerne: Man skal prøve at vende udviklingen. Men i stedet for at slå hinanden oven i hovedet med det, der ikke sker, skal vi prøve at komme med konstruktive løsninger.

Anne Eskildsen, naturkonsulent, Seges

Omkring 40 personer deltog i tirsdagens temadag om naturpleje. Det er Naturerhvervstyrelsen, der holder disse temadage syv steder rundt i Danmark.

Foto: Lindy Jørgensen

så let som ingenting for os at udrydde lyngen, øge græsmere værdi til naturen.

- Det gælder om at have et godt miks af management, hektarstøtte, men det er ikke altid, samvittighed og økonomi går hånd i hånd, siger Klaus Østergaard, som kommer med en tilføjelse.

- Det kan jeg sagtens sige, da vi er ejet af en fond, og jeg får min løn for at bestyre stedet. Vi behøver ikke at leve af det her - og det gør vi heller ikke, siger han.

Heidi Buur Holbeck, der er landskonsulent ved Seges, mener nu godt, at landmænd kan få økonomi i en drifts-

jebehov, som bliver afgræsset. De arealer, der ikke bliver afgræsset, er i fare for at gro til, og truede dyr og planter forsvinder fra steder, der ikke er lysåbne, siger Heidi Buur Holbeck.

Naturkonsulent Anne Eskildsen fanger ikke kun skestorken med øjet. Hun er oprindeligt uddannet med speciale i sommerfugle, så hun svinger af og til sit sommerfuglenet for at se, hvilke sommerfugle, der i området.

- En sommerfugl er et naturtermometer. Ved at se på antallet og arterne af som-

merfugle kan man se, hvordan naturen har det, siger Anne Eskildsen.

Hun kalder Kaas Hovedgård et »klasseeksempel på fed, fed natur«.

- Når vi oplever skestorken, som vi gør på denne tur, så er det en af naturens succeshistorier. Den er vendt tilbage, og det betyder, at vi godt kan vende udviklingen, hvis vi bare kommer med konstruktive løsninger på, hvordan det skal gøres, i stedet for at slå hinanden oven i hovedet med det, vi ikke gør, siger Anne Eskildsen.

BEVARING

I sidste uge var en anden sommerfugle-entusiast ude på Kaas Hovedgård, og han fandt 10 forskellige arter. Der kommer også svampeg og fugleeksperter på besøg, fortæller Klaus Østergaard, og nogle af planterne på halvøen er bevisligt blandt nogle af de oprindelige arter i Danmark. Det har dna-undersøgelser vist.

- Det er spændende at være med til at bevare naturen, siger Klaus Østergaard. Naturvandingen giver kun et fjernt blik af de 170

Det kan godt være, kreaturer passer på naturen, men de får ikke lov at gøre det uden statslig - og i sidste ende EU's - overvågning.

- Derfor er det vigtigt, at landmændene og naturforvalterne ved, hvilke regler de kan søge tilskud efter, og kende de regler, som de skal

overholde, siger landskonsulent Heidi Buur Holbeck.

Hun forklarer, at en landmand enten kan søge tilskud efter, hvor mange dyr, der afgræsser et område i sommermånederne, eller søge tilskud efter, at halvdelen af et areal skal være synligt afgræsset. Det er let at tælle dyr, men

der er mere omstrændeligt at vurdere afgræsning.

Men det bliver gjort.

- Kontrollanterne brugte seks dage i felten herude, og så ved jeg ikke, hvor mange dage de har haft på kontoret bagefter. De fandt to hektar (ud af 228, red.), der ikke passede, fortæller Klaus

Østergaard, der er forvalter på Kaas Hovedgård.

OPDATERING

Det er også reglerne, der har været med til at trække Erling Grønlund fra den nærliggende Bustrup Hovedgård til Kaas Hovedgård for at høre om naturpleje. På

skolecentret Bustrup er der i øjeblikket fem geder og 14 får, som passer 12 hektar.

- Jeg ønsker en generel opdatering på de regler, ordninger og praksis, der findes, og det var godt, jeg kom, for der er nogle af reglerne, jeg ikke har været opmærksom på, siger Erling Grønlund.

HENRIK LIND JØRGENSEN

hlj@skivefolkeblad.dk

Styr på dyr og afgræsning:

Kontrollanterne kom i mange dage

HENRIK LIND JØRGENSEN

hlj@skivefolkeblad.dk

kreaturer - køer, kalve og stude - samt 40 får med lam, der går på det vidtstrakte areal, men Klaus Østergaard har styr på sine dyr til daglig.

- Når jeg begynder at flytte hegn, så kommer køerne, for de ved, at så skal de snart over på et areal med bedre græs. Og når studene hører min bil, kommer de løbende, siger Klaus Østergaard.

- Det er sjovt at have med at gøre, siger han.